

Početna stranica>Sudski postupci>Građanski predmeti>**Sud koje države je nadležan?**

Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

engleski

Sljedeći jezici: [en](#) [pt](#) već su prevedeni.

Swipe to change

Sud koje države je nadležan?

Portugal

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Prvo, treba napomenuti da se odgovori navedeni u ovom informativnom članku odnose samo na opće sudove (obično se nazivaju redovnim sudovima (*tribunais comuns*)) u Portugalu. Osim općih sudova postoje i drugi sudovi: ustavni sud, upravni sudovi, revizorski sud (*Tribunal de contas*). Postoje i mirovni sudovi (*Julgados de Paz*) te arbitražni sudovi (*Tribunais arbitrais*).

Kako biste saznali koji je sud nadležan, primjenjuje se sljedeće pravilo: opći sudovi nadležni su za predmete koji nisu dodijeljeni drugim sudovima.

Nadalje, kad je riječ o općim sudovima, specijaliziranom sudu nije suprotan redovni građanski sud. Specijaliziranom sudu suprotan je sud opće nadležnosti. Izbor između specijaliziranog vijeća (*juízo*) ili suda i vijeća ili suda opće nadležnosti ovisi o predmetu spora te, u određenim slučajevima koji su navedeni u nastavku, o vrijednosti spora.

Primjenjuju se sljedeći zakoni:

Zakon br. 62/2013 od 26. kolovoza 2013., čija se najnovija verzija može pregledati na:

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=1974&tabela=leis.

Zakon br. 49/2014 od 27. ožujka 2014., čija se najnovija verzija može pregledati na:

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=2075&tabela=leis&ficha=1&pagina=1&so_miolo=&.

Prvostupanjski opći sudovi u načelu se dijele na sudove sa širom mjesnom nadležnošću (*Tribunais de competência territorial alargada*) i okružne sudove (*Tribunais de comarca*) (članak 33. Zakona br. 62/2013).

Kako biste saznali kojem se prvostupanjskom sudu možete obratiti, potrebno je uzeti u obzir i sljedeće:

Sudovi sa širom mjesnom nadležnošću specijalizirani su opći sudovi čija nadležnost obuhvaća cijelo državno područje ili dio područja koje obuhvaća više okruga. U Portugalu postoje sljedeći sudovi sa širom mjesnom nadležnošću: pomorski sud (*Tribunal marítimo*); sud za intelektualno vlasništvo (*Tribunal da propriedade intelectual*); sud za tržišno natjecanje, regulaciju i nadzor (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*); sud za izvršenje kazni (*Tribunal de execução das penas*); i središnji sud za kaznene istrage (*Tribunal central de instrução criminal*) (članak 83. Zakona br. 62/2013).

Okružni sudovi dijele se na specijaliziranu nadležnost, opću nadležnost i lokalnu nadležnost (članak 81. Zakona br. 62/2013).

Sva središnja vijeća specijalizirana su i dijele se na središnja građanska vijeća, središnja kaznena vijeća, središnja vijeća za kaznene istrage, središnja trgovačka vijeća, središnja vijeća za izvršenje, središnja obiteljska vijeća i vijeća za maloljetnike te središnja vijeća za radne sporove.

Lokalna vijeća dijele se na lokalna građanska vijeća, lokalna kaznena vijeća, lokalna prekršajna vijeća, lokalna vijeća opće nadležnosti i lokalna područna vijeća.

Lokalna područna vijeća djeluju kao podružnice okružnog suda: ona samo primaju pismena povezana s predmetima koji su već pokrenuti pred vijećem ili sudom s nadležnošću u području tog okruga, daju informacije, održavaju videokonferencije te pružaju potporu istragama. Međutim, lokalno područno vijeće ne odlučuje o predmetima te se oni, u načelu, ne smiju pokrenuti pred njim (članak 130. stavci 5. i 6. Zakona br. 62/2013).

U posebnim slučajevima postoje postupci koji se moraju pokrenuti i voditi pred tijelima koja nisu redovni sudovi. Ovisno o slučaju, ti se postupci upućuju nadležnom sudu u određenim fazama: ako je podnesen zahtjev za pobijanje odnosno žalba ili ako je potrebno odobriti određene odluke. To vrijedi za sljedeće postupke:

Posebni postupak deložacije mora se elektroničkim putem pokrenuti pred Državnim uredom za pitanja najma (*Balcão Nacional do Arrendamento*) u Portu, koji pokriva cijelo područje Portugala. Pogledajte [ovdje](#).

Postupak izdavanja platnog naloga radi naplate duga mora se elektroničkim putem pokrenuti pred Državnim uredom za platne naloge (*Balcão Nacional de Injunções*) u Portu, koji pokriva cijelo državno područje. Pogledajte [ovdje](#).

Zahtjev za pokretanje ostavinskog postupka (*processo de inventário*) mora se podnijeti općinskom sudu u nekim slučajevima, a u drugima sudu ili javnobilježničkom uredu

Državni odvjetnik pri nadležnom sudu odgovoran je za odlučivanje o sljedećim zahtjevima: izuzeću od zahtjeva za suglasnost (kad se zahtjev odnosi na pravnu nesposobnost ili odsutnost osobe); odobrenju za izvršenje radnji pravnog zastupnika pravno nesposobne osobe; odobrenju za raspolaganje imovinom odsutne osobe ili njezino opterećivanje; potvrdi radnji koje je izvršio zastupnik pravno nesposobne osobe te obavješćivanju pravnog zastupnika o odluci o prihvatanju ili odbijanju darova u korist pravno nesposobne osobe.

U bilo kojem matičnom uredu mora se pokrenuti postupak usmjeren na postizanje dogovora između stranaka u odnosu na: uzdržavanje odrasle ili osamostaljene djece; uzdržavanje maloljetne djece ako su oba roditelja suglasna; dodjeljivanje kuće/stana; ukidanje prava na korištenje prezimenom drugog bračnog druga; odobrenje za korištenje prezimenom bivšeg bračnog druga; sporazumni razvod ili rastava sa zajedničkom imovinom ili bez nje; pretvaranje odluke o zakonskoj rastavi u odluku o razvodu i podjeli imovine; uređenje ili promjenu u uređenju roditeljske odgovornosti za maloljetnu djecu.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

U ovom se odgovoru redovnim lokalnim građanskim sudovima smatraju lokalna građanska vijeća i vijeća opće nadležnosti pri okružnim sudovima.

Nadležnost tih sudova unaprijed je definirana, odnosno nadležni su kad ne postoji drugi nadležni odjel ili specijalizirani sud. Nadležni su i u slučaju male vrijednosti spora.

Stoga biste se trebali obratiti lokalnom građanskom vijeću ili, ako ne postoji, lokalnom vijeću opće nadležnosti pri okružnom sudu ako je riječ o sljedećim slučajevima:

deklaratornim građanskim tužbama čija vrijednost ne premašuje 50 000,00 EUR

predmetima koji nisu dodijeljeni drugim vijećima ili sudovima sa širom nadležnošću

postupcima izvršenja ako ne postoji vijeće za izvršenje ili drugo nadležno specijalizirano vijeće ili sud

žurnim mjerama koje se odnose na skrbništvo, skrbništvo u svrhu obrazovanja i odgoja, čak i ako postoji odjel za obitelj i maloljetnike koji je nadležan za takve mjere u slučajevima kad se predmetni odjel za obitelj i maloljetnike nalazi u drugoj općini naložima, pismima, obavijestima i priopćenjima koji se moraju poštovati na lokalnoj razini na zahtjev drugih sudova ili nadležnih tijela drugim slučajevima predviđenima zakonom

žalbama na odluke lučkih kapetana u pomorskim upravnim postupcima te redovnim deklaratornim tužbama čija vrijednost ne premašuje 50 000,00 EUR i koje su u nadležnosti pomorskog suda s obzirom na predmet spora u sudskim okruzima koji nisu obuhvaćeni područjem mjesne nadležnosti pomorskog suda sporovima male vrijednosti iz Uredbe (EZ) br. 861/2007 od 11. srpnja 2007.

Kako biste saznali trebate li se obratiti lokalnom građanskom vijeću ili lokalnom vijeću opće nadležnosti ili središnjem specijaliziranom vijeću, vidjeti i odgovor na pitanje br. 3 *Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako ću doznati kojem se sudu moram obratiti?*

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Prema pravilima o nadležnosti s obzirom na hijerarhiju, opći sudovi dijele se na prvostupanjske sudove, žalbene sudove (*Tribunais da Relação*) (ili drugostupanjske sudove) i Vrhovni sud (*Supremo Tribunal de Justiça*), koji je opći sud najvišeg stupnja (članak 42. Zakona br. 62/2013).

Zakonom su predviđeni slučajevi u kojima prihvatljivost žalbe ovisi o gornjoj granici vrijednosti spora utvrđenoj za sudove:

Gornja granica vrijednosti spora za žalbene sudove iznosi 30 000,00 EUR.

Za prvostupanjske sudove (*Tribunais de primeira instância*) gornja je granica vrijednosti spora 5000,00 EUR (iznosi na datum zadnjeg ažuriranja ovog informativnog članka).

Načelno, Vrhovni sud odlučuje o žalbama čija vrijednost premašuje gornju granicu vrijednosti spora za žalbene sudove, a žalbeni sudovi odlučuju u predmetima čija vrijednost premašuje gornju granicu vrijednosti spora za prvostupanjske opće sudove (članak 44. Zakona br. 62/2013).

Tužbe se moraju pokrenuti i voditi na prvostupanjskim sudovima. Nadalje, prvostupanjski sudovi nadležni su za odlučivanje o žalbama protiv odluka javnih bilježnika i sudskih tajnika te drugih odluka predviđenih zakonom. Kako bi se utvrdilo koji je prvostupanjski sud nadležan, potrebno je primijeniti pravila o nadležnosti s obzirom na predmet spora, njegovu vrijednost i mjesto, koja su navedena u odgovorima na pitanja u nastavku.

U načelu, žalbeni sudovi odlučuju samo o žalbama podnesenima protiv odluka prvostupanjskih sudova. Iznimno, zakonom mu je dodijeljena nadležnost da o određenim predmetima odlučuje u prvom stupnju. Žalbeni sudovi isto tako odlučuju o sukobima nadležnosti između prvostupanjskih sudova, prigovorima protiv naloga donesenih u prvom stupnju te o preispitivanju stranih sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima.

Vrhovni sud odlučuje o žalbama protiv odluka žalbenih sudova. U posebnim slučajevima predviđenima zakonom odlučuje o žalbama protiv odluka prvostupanjskih sudova. Iznimno, zakonom mu je dodijeljena nadležnost da o određenim predmetima odlučuje u prvom i najvišem stupnju. Vrhovni sud isto tako odlučuje u predmetima koji se odnose na sukobe nadležnosti između žalbenih sudova te o izvanrednim postupcima preispitivanja radi ujednačavanja sudske prakse.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

Prvostupanjski sudovi

U Portugalu postoje 23 okružna suda (*tribunais judiciais de comarca*):

Okružni sud u okrugu Azores

Okružni sud u okrugu Aveiro

Okružni sud u okrugu Beja

Okružni sud u okrugu Braga

Okružni sud u okrugu Bragança

Okružni sud u okrugu Castelo Branco

Okružni sud u okrugu Coimbra

Okružni sud u okrugu Évora

Okružni sud u okrugu Faro

Okružni sud u okrugu Guarda

Okružni sud u okrugu Leiria

Okružni sud u okrugu Lisabon

Okružni sud u okrugu Lisabon-sjever

Okružni sud u okrugu Lisabon-zapad

Okružni sud u okrugu Madeira

Okružni sud u okrugu Portalegre

Okružni sud u okrugu Porto

Okružni sud u okrugu Porto-istok

Okružni sud u okrugu Santarém

Okružni sud u okrugu Setúbal

Okružni sud u okrugu Viana do Castelo

Okružni sud u okrugu Vila Real

Okružni sud u okrugu Viseu

(članak 33. Zakona br. 62/2013).

Osim tih sudova, postoje sudovi sa širom mjesnom nadležnošću, od kojih sljedeća tri imaju i nadležnost u građanskim i trgovačkim stvarima:

pomorski sud (*Tribunal marítimo*)

sud za intelektualno vlasništvo (*Tribunal da Propriedade Intelectual*)

sud za tržišno natjecanje, regulaciju i nadzor (*Tribunal da Concorrência, Regulação e Supervisão*)

(članak 83. Zakona br. 62/2013).

Žalbeni sudovi

U drugom stupnju postoji pet žalbenih sudova koji se zovu po imenu općine u kojoj im je sjedište:

Žalbeni sud u Lisabonu

Žalbeni sud u Portu

Žalbeni sud u Coimbri

Žalbeni sud u Évori

Žalbeni sud u Guimarãesu

(Prilog I. na koji se upućuje u članku 32. stavku 1. Zakona br. 62/2013).

Najviša instanca

Vrhovni sud u Lisabonu

(članak 31. Zakona br. 62/2013).

Vrhovni sud nadležan je za cijelo područje Portugala. Žalbeni sudovi i prvostupanjski sudovi imaju nadležnost u području svojih sudskih okruga koji su utvrđeni Zakonom o organizaciji pravosudnog sustava (Zakon br. 62/2013 od 26. kolovoza 2013.). Kako bi se saznalo je li nadležan sud u gradu A ili gradu B, potrebno je pregledati priloge I., II. i III. Zakonu o organizaciji pravosudnog sustava.

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Fizičke osobe

Nadležan je sud u tužnikovu mjestu prebivališta, osim ako je drukčije predviđeno posebnom zakonskom odredbom ili pravilima utvrđenima u nastavku (članak 80. Zakona o građanskom postupku):

Ako tuženik nema uobičajeno boravište ili se njegovo boravište ne zna ili je odsutan, postupak se pokreće na sudu u mjestu u kojem tužitelj živi.

Zahtjev za privremeno ili trajno skrbništvo nad imovinom odsutne osobe podnosi se sudu u zadnjem poznatom mjestu prebivališta te osobe u Portugalu.

Ako tuženik ima prebivalište ili boravište u stranoj zemlji, postupak se pokreće na sudu u mjestu u kojem se tuženik nalazi.

Ako tuženik nije u Portugalu, postupak se pokreće na sudu u mjestu u kojem je tužiteljevo prebivalište. Ako je njegovo prebivalište u stranoj zemlji, nadležan je sud u Lisabonu.

Pravne osobe i poduzeća

Ako je tuženik država, umjesto suda u tužnikovu mjestu prebivališta nadležan je sud u tužiteljevu mjestu prebivališta (članak 81. Zakona o građanskom postupku).

Ako je tuženik neka druga pravna osoba ili poduzeće, postupak se pokreće na sudu u mjestu u kojem je tuženikovo registrirano sjedište ili u mjestu u kojem se nalazi podružnica, agencija, društvo kći, predstavništvo ili predstavnik, ovisno o tome pokreće li se postupak protiv matičnog poduzeća ili potonjih subjekata.

Međutim, postupci protiv stranih pravnih osoba ili poduzeća koja imaju podružnicu, agenciju, društvo kći, predstavništvo ili predstavnika u Portugalu mogu se pokrenuti na sudovima u mjestima u kojima im je registrirano sjedište, iako je postupak pokrenut protiv matičnog poduzeća.

Više tuženika i objedinjavanje tužbenih zahtjeva (članak 82. Zakona o građanskom postupku)

Ako u istom predmetu postoji više tuženika, postupak protiv njih mora se pokrenuti na sudu u mjestu prebivališta većine tuženika. Ako jednake skupine tuženika imaju različita mjesta prebivališta, tužitelj može izabrati sud u mjestu prebivališta bilo kojeg tuženika.

Ako tužitelj podnosi više tužbenih zahtjeva za koje bi mjesno nadležni bili različiti sudovi, dotični tužitelj može za pokretanje postupka izabrati jedan od tih sudova.

Jedina se iznimka odnosi na situacije u kojima sud, na vlastitu inicijativu, utvrdi svoju nenadležnost za neki od tužbenih zahtjeva na temelju područja mjesne nadležnosti, vrijednosti spora ili sporazuma stranaka. U tom se slučaju postupak mora pokrenuti na sudu koji je nadležan za takav tužbeni zahtjev. Na primjer, to se događa u određenim slučajevima kada nadležnost za odlučivanje o jednom od tužbenih zahtjeva ovisi o mjestu gdje se nalazi nepokretna imovina ili mjestu ispunjenja obveze. Isto vrijedi i za predmete povezane s nalogom za zaštitu (*providência cautelar*) ili pripremnim koracima (*diligência antecipada*) te za predmete u kojima su stranke suci ili njihovi srodnici, određene postupke izvršenja, predmete o kojima treba odlučiti nakon spajanja s drugim predmetima, predmete u kojima sudskoj odluci nije prethodio sudski poziv tuženiku ili predmete u kojima sud nije nadležan zbog vrijednosti spora. Kada se objedinjuju tužbeni zahtjevi među kojima postoji odnos ovisnosti ili podređenosti, postupak se mora pokrenuti na sudu koji je nadležan za razmatranje glavnog tužbenog zahtjeva.

Predmeti u kojima je jedna od stranaka sudac, njegov bračni drug ili određeni srodnici (članak 84. Zakona o građanskom postupku)

Za predmete u kojima sudjeluje sudac, njegov bračni drug, jedan od njegovih srodnika u uzlaznoj ili silaznoj liniji ili osoba s kojom sudac živi u izvanbračnoj zajednici i koji se moraju pokrenuti u sudskom okrugu u kojem sudac radi nadležan je glavni sud u sudskom okrugu najbližem sudskom okrugu tog suca.

Ako se o predmetu odlučuje u sudskom okrugu u kojem izuzeti sudac radi ili ako je taj sudac onamo premješten dok je predmet u tijeku, predmet se upućuje u najbliži sudski okrug.

Prethodno navedena pravila ne primjenjuju se na sudske okruge u kojima postoji više od jednog suca, a u tom se slučaju predmet dodjeljuje drugom sucu u istom sudskom okrugu.

Odlučivanje o žalbama

Žalbe se moraju podnijeti sudu koji je hijerarhijski nadređen sudu koji je donio odluku (članak 83. Zakona o građanskom postupku).

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

U nastavku se navodi zajednički odgovor na ta tri pitanja.

Nadležnost prema mjestu gdje se nalazi imovina

Predmeti povezani sa stvarnim ili osobnim pravima na uživanje nepokretne imovine, podjelom zajedničke imovine, deložacijom, pravom prvokupa i oduzimanjem imovine u svrhu prisilne naplate te predmeti koji se odnose na potvrđivanje, zamjenu, smanjenje ili ukidanje hipoteke moraju se pokrenuti na sudu u mjestu u kojem se nalazi predmetna imovina.

Predmeti povezani s potvrđivanjem, zamjenom, smanjenjem ili ukidanjem hipoteke na brodovima ili zrakoplovima pokreću se na sudu u sudskom okrugu u kojem je predmetna imovina registrirana. Ako su brodovi ili zrakoplovi koji su obuhvaćeni hipotekom registrirani u nekoliko sudskih okruga, tužitelj može izabrati jedan od tih okruga.

Ako je predmet spora skupina pokretne imovine koja pripada istoj osobi i namijenjena je jednokratnoj uporabi ili pokretna i nepokretna imovina, ili nepokretna imovina koja se nalazi u različitim sudskim okruzima, predmetni postupak pokreće se na sudu u okrugu u kojem se nalazi najvrjednija nepokretna imovina. U tu će se svrhu upotrebljavati vrijednosti iz zemljišnih knjiga. Ako se nepokretna imovina koja je predmet spora nalazi u više sudskih okruga, tužitelj može izabrati u kojem će od tih okruga pokrenuti postupak (članak 70. Zakona o građanskom postupku).

Nadležnost u pogledu ispunjenja obveza

Predmeti u kojima se traži izvršavanje obveza, naknada za neispunjenje ili nepotpuno ispunjenje obveza ili raskid ugovora zbog neispunjenja obveza pokreću se na sudu u tužnikovu mjestu prebivališta.

Vjerovnik može izabrati sud u mjestu gdje je obveza trebala biti ispunjena ako je tuženik pravna osoba ili ako vjerovnik ima prebivalište u širem gradskom području Lisabona ili Porta, a tužitelj ima prebivalište u istom području.

Za predmete građanske odgovornosti za nezakonita djela ili djela ugrožavanja nadležan je sud u mjestu u kojem je počinjeno djelo (članak 71. Zakona o građanskom postupku).

Razvod i rastava

Za postupak razvoda braka ili zakonske rastave i podjele imovine nadležan je sud u tužiteljevom mjestu prebivališta ili boravišta (članak 72. Zakona o građanskom postupku).

Postupci za plaćanje naknada

Za postupke koji se odnose na plaćanje naknada pravnim zastupnicima ili tehničkom osoblju i na povrat iznosa predjuma plaćenog klijentu nadležan je sud u mjestu u kojem je usluga pružena. O predmetima koji se odnose na plaćanje naknada odlučuje se tako što se spajaju s predmetom povezanim s uslugom koja je pružena.

Ako je predmet povezan s uslugom koja je pružena pokrenut na žalbenom sudu ili Vrhovnom sudu, postupak za naplatu vodit će okružni sud u dužnikovu mjestu prebivališta (članak 73. Zakona o građanskom postupku).

Reguliranje i raspodjela troškova zajedničke havarije

Sud luke u koju je isporučen ili je trebao biti isporučen teret s broda koji je pretrpio zajedničku havariju nadležan je za reguliranje i raspodjelu troškova te havarije (članak 74. Zakona o građanskom postupku).

Gubitci i šteta nastali zbog sudara brodova

Postupak zbog gubitka ili štete nastalih zbog sudara brodova može se pokrenuti na sudu u mjestu u kojem se dogodila nesreća, u mjestu prebivališta vlasnika broda koji je udario u drugi brod, na sudu u mjestu u kojem je brod registriran ili u kojem se nalazi ili na sudu prve luke u kojoj je pristao brod u koji je udario drugi brod (članak 75. Zakona o građanskom postupku).

Plaće za spašavanje brodova ili pomaganje brodovima

Zahtjevi za naknadu neisplaćenih plaća za spašavanje brodova ili pomaganje brodovima mogu se podnijeti na sudu u mjestu u kojem je izvršena aktivnost, na sudu u mjestu prebivališta vlasnika spašenih predmeta ili na sudu u mjestu u kojem je spašeni brod registriran ili se nalazi (članak 76. Zakona o građanskom postupku).

Ukidanje založnih prava na brodovima

Postupak u kojem će se brod stečen besplatno ili uz protučinidbu proglasiti oslobođenim od svih založnih prava pokreće se na sudu luke u kojoj je brod bio usidren u trenutku kupnje (članak 77. Zakona o građanskom postupku).

Privremene mjere i pripremni koraci

Zahtjevi za oduzimanje ili zapljenu robe mogu se podnijeti sudu na kojem će se pokrenuti povezani postupak ili sudu u mjestu u kojem se imovina nalazi ili, ako se imovina nalazi u više okruga, sudu u jednom od tih okruga.

Za nalog za zaštitu kojim se traži hitna suspenzija novih građevinskih poslova (*embargo de obra nova*) nadležan je sud u mjestu u kojem bi se taj posao trebao obavljati.

Za ostale privremene mjere nadležan je sud na kojem će se pokrenuti povezani postupak.

Pripremni koraci za iznošenje dokaza traže se od suda u okrugu u kojem će se ti koraci poduzeti.

Postupci koji se odnose na privremene mjere i pripremne korake za osiguranje dokaza spajaju se s relevantnim predmetom te, prema potrebi, šalju sudu koji odlučuje o tom predmetu (članak 78. Zakona o građanskom postupku).

Obavješćivanje

Dostavljanje obavijesti u postupku traži se od suda u okrugu u kojem se nalazi osoba kojoj se šalje obavijest (članak 79. Zakona o građanskom postupku).

Izvršenje (članak 89. Zakona o građanskom postupku)

Kao opće pravilo, za izvršenje je nadležan sud u dužnikovu mjestu prebivališta, osim ako je drukčije predviđeno posebnom zakonskom odredbom ili pravilima navedenima u nastavku.

Stranka koja trži izvršenje može izabrati sud u mjestu gdje obveza treba biti ispunjena ako je stranka protiv koje se trži izvršenje pravna osoba ili ako stranka koja trži izvršenje ima prebivalište u širem gradskom području Lisabona ili Porta, a stranka protiv koje se trži izvršenje ima prebivalište u istom području.

Ako se postupak izvršenja odnosi na povrat određenog predmeta ili naplatu duga sa stvarnim jamstvom, nadležan je sud u mjestu u kojem se nalazi taj predmet odnosno sud u mjestu u kojem se nalazi opterećena imovina.

Ako postupak izvršenja treba pokrenuti na sudu u mjestu boravišta stranke protiv koje se trži izvršenje, a njezino boravište nije u Portugalu, ali ondje ima imovinu, nadležan je sud u mjestu u kojem se nalazi ta imovina.

Sud u mjestu u kojem se nalazi imovina nadležan je i kad se postupak izvršenja mora pokrenuti na portugalskom sudu jer se odnosi na valjanost osnivanja / prestanka poslovanja poduzeća ili drugih pravnih osoba kojima je sjedište u Portugalu ili valjanost odluka koje su donijela njihova korporativna tijela te nije nastupila nijedna od situacija predviđenih u navedenim pravilima koja se primjenjuju na izvršenje.

U predmetima koji uključuju nekoliko postupaka izvršenja, a koji su u mjesnoj nadležnosti različitih sudova, nadležan je sud u mjestu prebivališta stranke protiv koje se trži izvršenje.

Za izvršenje odluke koju su donijeli portugalski sudovi potrebno je podnijeti zahtjev za izvršenje u okviru postupka u kojem je ta odluka donesena te se izvršenje unosi u isti spis predmeta. Ako je u predmetu naknadno podnesena žalba, prenosi se ovjerena preslika spisa. Ako je za izvršenje nadležan specijalizirani odjel, tom je odjelu potrebno što prije poslati presliku presude, tužbe koja je dovela do izvršenja i popratnih dokumenata.

Ako su odluku donijeli arbitri u arbitražnom postupku koji je proveden u Portugalu, za izvršenje je nadležan okružni sud u mjestu u kojem se vodila arbitraža (članak 85. Zakona o građanskom postupku).

Ako je predmet pokrenut pred žalbenim sudom ili Vrhovnim sudom, nadležan je sud u mjestu prebivališta stranke protiv koje se trži izvršenje. Ako je stranka protiv koje se trži izvršenje sudac ili određeni srodnik, primjenjuju se pravila koja su prethodno navedena pod *Predmeti u kojima je jedna od stranaka sudac, njegov bračni drug ili određeni srodnici*. U svakom se slučaju spis predmeta koji se odnosi na deklaratorni postupak ili njegova preslika šalju nadležnom sudu za izvršenje (članak 86. Zakona o građanskom postupku).

Za izvršenja koja se odnose na troškove, novčane kazne ili naknadu zbog postupanja u zloj vjeri nadležan je sud na kojem je postupak doveo do obavješćivanja o predmetnom računu ili nagodbi. Postupci izvršenja koji se odnose na troškove, novčane kazne ili naknadu pripajaju se relevantnom predmetu.

Ako je odluku o plaćanju troškova, novčanih kazni ili naknade donio žalbeni sud ili Vrhovni sud, postupak izvršenja vodi se na prvostupanjskom sudu koji je nadležan u mjestu u kojem se vodio postupak (članci 87. i 88. Zakona o građanskom postupku).

Za izvršenje na temelju strane presude nadležan je sud u tuženikovu mjestu prebivališta (članak 86. u vezi s člankom 90. Zakona o građanskom postupku).

Za europski platni nalog (Uredba (EZ) br. 1896/2006 od 12. prosinca 2006. izmijenjena Uredbom (EU) 2015/2421) nadležan je Okružni sud u Portu, središnja instanca, 1. građanski odjel.

Radno pravo

Opće je pravilo da se postupak mora pokrenuti na sudu u tuženikovu mjestu prebivališta. Smatra se da poslodavci ili osiguratelji te institucije socijalnog osiguranja imaju prebivalište u mjestu u kojem imaju podružnicu, agenciju, predstavništvo ili zastupništvo (članak 13. Zakona o radnim sudovima).

Postupci povezani s ugovorom o radu koje pokreće radnik protiv poslodavca mogu se pokrenuti na sudu u mjestu u kojem se izvršavaju predmetni poslovi ili u mjestu u kojem radnik ima prebivalište.

U slučaju da ima više tužitelja, nadležan je sud u mjestu u kojem se izvršavaju predmetni poslovi ili u mjestu u kojem se nalazi prebivalište bilo kojeg od tužitelja.

Ako se predmetni poslovi izvršavaju na više mjesta, postupak se može pokrenuti na sudu u bilo kojem od tih mjesta (članak 14. Zakona o radnim sudovima).

Postupci pokrenuti zbog nesreće na radu ili profesionalne bolesti moraju se pokrenuti na sudu u mjestu u kojem se dogodila nesreća ili u kojem je bolesna osoba zadnji put radila na poslu za koji se sumnja da je uzrok bolesti.

Ako se nesreća dogodila u inozemstvu, postupak se mora pokrenuti u Portugalu na sudu u mjestu u kojem je prebivalište žrtve nesreće.

Ako postoji nekoliko korisnika, nadležan je sud u mjestu u kojem najviše tužitelja ima boravište ili, ako jednak broj tužitelja ima boravište u različitim područjima, u mjestu u kojem boravište ima osoba koja je prva podnijela zahtjev.

Ako je žrtva nesreće, bolesna osoba ili korisnik **registriran kao mornar ili član posade zrakoplova i nesreća se dogodila tijekom putovanja ili je bolest utvrđena tijekom putovanja**, za predmet je nadležan sud u prvome mjestu na državnom području do kojeg je došao brod ili zrakoplov ili u mjestu u kojem je brod ili zrakoplov registriran (članak 15. Zakona o radnim sudovima).

U slučaju kolektivnog otkaza privremene mjere obustave i prigovori moraju se podnijeti sudu nadležnom u mjestu u kojem se nalazi radno mjesto.

Ako kolektivni otkaz obuhvaća radnike koji rade u različitim mjestima, nadležan je sud u mjestu u kojem je najviše otpuštenih radnika (članak 16. Zakona o radnim sudovima).

Nesolventnost

Za **postupke u slučaju nesolventnosti** nadležan je sud u mjestu u kojem dužnik ima sjedište ili prebivalište ili sud u mjestu prebivališta intestata na datum smrti, ovisno o slučaju.

Nadležan je i sud u mjestu u kojem se nalaze dužnikovi glavni interesi. To znači mjesto u kojem on upravlja tim interesima na uobičajen način i koje priznaju treće strane (članak 16. Zakona o nesolventnosti i oporavku poduzeća).

Objava i upis u javni registar strane odluke o pokretanju postupka iz članaka 21. i 22. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. moraju se tražiti na portugalskom sudu u mjestu u kojem dužnik ima poslovni nastan. U slučaju da dužnik nema poslovni nastan u Portugalu, zahtjev se mora podnijeti trgovačkom odjelu suda u Lisabonu ako se stečajna masa odnosi na poduzeće. Ako se stečajna masa ne odnosi na poduzeće, nadležan je građanski odjel suda u Lisabonu.

Prethodno navedeno pravilo o nadležnosti primjenjuje se na **priznavanje odluke o proglašenju nesolventnosti donesene u drugoj državi** (članak 288. Zakona o nesolventnosti i oporavku poduzeća).

Ostavina

Za nadležnost u ostavinskim postupcima vidjeti informativni članak o nasljeđivanju.

Uzdržavanje odraslih osoba i maloljetnika i uređenje roditeljske odgovornosti

Za nadležnost u deklaratornim tužbama koje se odnose na plaćanje uzdržavanja za odrasle osobe i maloljetnike, u izvršenju tih tužbi te u tužbama koje se odnose na uređenje roditeljske odgovornosti vidjeti informativni članak o uzdržavanju.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Da, unutar određenih granica.

Na nacionalnoj razini stranke mogu, na temelju izričitog sporazuma, odlučiti da će odstupiti od pravila o mjesnoj nadležnosti. To je poznato kao **nadležnost na osnovi sporazuma** (*competência convencional*) (članak 95. Zakona o građanskom postupku).

Nadležnost na osnovi sporazuma ne može se odrediti u predmetima u kojima se sud može, na vlastitu inicijativu, proglasiti mjesno nenadležnim. Na primjer, to se događa u određenim predmetima kada nadležnost ovisi o stanju nepokretne imovine odnosno mjestu ispunjenja obveze ili ako predmet uključuje nalog za zaštitu ili pripremne korake. Isto vrijedi i za predmete u kojima su stranke suci ili njihovi srodnici, određene postupke izvršenja, predmete koje treba spojiti s drugim predmetima, predmete u kojima sudske odluci nije prethodio sudski poziv tuženiku. U tim se slučajevima ne može sporazumno odstupiti od pravila o mjesnoj nadležnosti.

Od pravila o nadležnosti u pogledu predmeta, hijerarhije i vrijednosti spora nikada se ne odstupa na zahtjev stranaka.

Nadležnost na osnovi sporazuma, kad je dopuštena, jednako je obvezujuća kao i ona propisana zakonom. Takav sporazum mora ispunjavati zahtjeve u pogledu oblika ugovora, odnosno izvora obveze. U svakom slučaju mora biti u pisanom obliku te se u njemu moraju navesti pitanja na koja se odnosi i kriteriji za utvrđivanje suda koji će biti nadležan.

Na međunarodnoj razini stranke se mogu dogovoriti koji će sud biti nadležan za vođenje određenog spora ili sporova koji mogu nastati iz određenoga pravnog odnosa ako je sporni odnos povezan s više pravnih sustava. Ti su predmeti poznati kao **privatni dogovori o dodjeli nadležnosti** (*pactos privados e atributivos de jurisdição*) (članak 94. Zakona o građanskom postupku).

Dogovorena nadležnost može uključivati dodjelu isključive nadležnosti određenim sudovima ili može jednostavno biti alternativa nadležnosti portugalskih sudova, ako takva postoji. U slučaju dvojbi pretpostavlja se da je dogovorena nadležnost isključiva.

Izbor nadležnosti valjan je samo ako su ispunjeni svi uvjeti navedeni u nastavku:

spor se odnosi na dostupna prava

imenovani sud prihvaća dodjelu

izbor je opravdan zbog razloga koji je važan objema strankama ili jednoj od njih, pod uvjetom da to nije nepovoljno za drugu stranku

predmet se ne odnosi na pitanja koja su u isključivoj nadležnosti portugalskih sudova

izbor je rezultat pisanog dogovora ili sporazuma potvrđenog u pisanom obliku u kojem se izričito navodi sud kojem je dodijeljena nadležnost.

U slučaju nadležnosti na osnovi sporazuma (nacionalna razina) i u slučaju privatnih dogovora o dodjeli nadležnosti (međunarodna razina) pisanim sporazumom smatra se svaki dokument koji su potpisale stranke ili koji je rezultat razmjene pisama, teleksa, brzojava ili drugih sredstava komunikacije za koje postoji pisani dokaz bez obzira na to sadržavaju li ti instrumenti stvarni sporazum ili klauzulu kojom se upućuje na drugi dokument u kojem je sadržan sporazum.

Na radnim se sudovima sporazumi ili odredbe o ukidanju mjesne nadležnosti koji su predviđeni zakonom smatraju ništavima (članak 19. Zakona o radnim sudovima).

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Kako je već navedeno, specijalizirani prvostupanjski sudovi u Portugalu središnja su vijeća pri svakom okružnom sudu, lokalna građanska vijeća i sudovi sa širom nadležnošću.

Kako biste znali kojem se sudu trebate obratiti ovisno o predmetu spora, u nastavku se navodi nadležnost svakog suda s obzirom na predmet spora. Kako je već objašnjeno, predmet se u pravilu pokreće na prvostupanjskom sudu te se upućuje na više sudove samo u slučaju žalbe.

Središnja građanska vijeća (članak 117. Zakona br. 62/2013)

deklaratorne građanske tužbe čija je vrijednost veća od 50 000,00 EUR

postupci izvršenja u građanskim stvarima čija je vrijednost veća od 50 000,00 EUR u sudskim okruzima koji nisu u nadležnosti drugog sudskog odjela ili suda postupci za privremene mjere koji odgovaraju tužbama u njihovoj nadležnosti

tužbe, zahtjevi za izvršenje i privremene mjere u nadležnosti trgovačkog odjela suda u okruzima u kojima takav trgovački odjel ne postoji

predmeti u tijeku pred lokalnim vijećima ako je došlo do promjene vrijednosti spora na iznos od 50 001,00 EUR ili više

predmeti koji se odnose na promicanje prava i zaštitu izvan područja nadležnosti obiteljskih sudova i sudova za maloljetnike

redovne deklaratorne tužbe čija vrijednost ne premašuje 50 001,00 EUR i koje su u nadležnosti pomorskog suda s obzirom na predmet spora u sudskim okruzima koji nisu obuhvaćeni područjem mjesne nadležnosti pomorskog suda

Središnja obiteljska vijeća i vijeća za maloljetnike

(*Građanski status osoba i obitelji*) (članak 122. Zakona br. 62/2013)

izvanparnični postupci između bračnih drugova

izvanparnični postupci u situacijama izvanbračne zajednice ili u vezi s osobama koje žive u zajedničkom kućanstvu

tužbe koje se odnose na rastavu i razvod

tužbe za proglašenje nepostojanja ili poništaja građanskog braka

izjava dobre vjere jednog bračnog druga pred sudom u slučaju navodnog braka koji je proglašen ništavim ili poništen

tužbe za uzdržavanje i ovrhe uzdržavanja između bračnih drugova te između bivših bračnih drugova

druge tužbe koje se odnose na građanski status osoba i obitelji

tužbe za koje su nadležni sudovi u ostavinskom postupku koji je pokrenut kao posljedica zakonske rastave, razvoda, proglašenja nepostojanja ili poništaja građanskog braka te posebni predmeti povezani s podjelom imovine na koje se primjenjuju pravila tog postupka.

(*Maloljetnici i odrasla djeca*) (članak 123. Zakona br. 62/2013)

uspostavljanje skrbništva i upravljanja imovinom

imenovanje osobe koja će postupati u ime maloljetnika i imenovanje skrbnika (*curador-geral*) koji će predstavljati maloljetnika koji podliježe roditeljskim pravima u izvansudskim stvarima

odlučivanje o posvojenju

odlučivanje o ostvarivanju roditeljske odgovornosti i s time povezanim pitanjima

utvrđivanje iznosa uzdržavanja koji se isplaćuju maloljetnicima i odrasloj ili osamostaljenoj djeci ako je sudskom odlukom određeno plaćanje uzdržavanja kao maloljetnicima

priprema ovrhe uzdržavanja i odlučivanje o tome

izdavanje sudskog naloga za pritvor maloljetnika (*confiança judicial de menores*)

određivanje mjera smještaja djeteta kod osobe odabrane za posvojenje ili u ustanovu u cilju budućeg posvojenja

uspostavljanje odnosa skrbništva (*apadrinhamento civil*) i opozivanje takvih odluka

ovlašćivanje pravnog zastupnika maloljetnika da izvršava određene radnje, potvrđuje one radnje koje su možda izvršene bez odobrenja i poduzima mjere u pogledu primanja darova

donošenje odluka o jamstvu (*caução*) koje roditelji moraju osigurati u korist maloljetne djece

donošenje odluka o potpunom ili djelomičnom oduzimanju roditeljskih prava i ograničavanje njihova ostvarivanja

utvrđivanje majčinstva i očinstva na vlastitu inicijativu te pripremanje prigovora i istraga u vezi s majčinstvom i očinstvom te odlučivanje o njima

u slučaju neslaganja između roditelja, odlučivanje o imenu i prezimenu maloljetnika

u slučaju skrbništva ili upravljanja imovinom, utvrđivanje naknade za skrbnika ili upravitelja, odlučivanje o pitanjima koja se odnose na povlačenje, otpuštanje ili uklanjanje skrbnika, upravitelja ili člana obiteljskog vijeća (*conselho de família*), traženje i ocjenjivanje računa, odobravanje zamjene zakonske hipoteke (*hipoteca legal*), određivanje povišenja i zamjene osiguranog jamstva te imenovanje posebnog skrbnika koji će predstavljati maloljetnika u izvansudskim pitanjima

imenovanje posebnog skrbnika koji će predstavljati maloljetnika u bilo kojem predmetu o skrbništvu

promjena statusa posvojenja te poništenje i preispitivanje posvojenja, traženje i ocjenjivanje računa posvojitelja i utvrđivanje iznosa dohotka koji je nužan za uzdržavanje posvojenika

odlučivanje o povišenju i zamjeni jamstva osiguranog u korist maloljetne djece

traženje i ocjenjivanje računa koje moraju dostaviti roditelji

odlučivanje o drugim pitanjima u postupcima iz prethodne točke

ponovno ocjenjivanje odluka drugih tijela u slučajevima u kojima je zakonom predviđeno da ta tijela imaju određenu nadležnost iz prethodnih šest točaka.

(*Skrbništvo u svrhu obrazovanja i zaštite*) (članak 124. Zakona br. 62/2013)

priprema, ocjenjivanje i odlučivanje u postupcima promicanja prava i zaštite

primjena mjera promicanja prava i zaštite te praćenje njihove provedbe u slučajevima kad se dijete ili mlada osoba nalazi u rizičnoj situaciji, a povjerenstvo za zaštitu nema osnove za intervenciju

provođenje sudskih mjera u vezi s istragom skrbništva u svrhu obrazovanja (*inquérito tutelar educativo*)

ocjenjivanje radnji koje su zakonom kvalificirane kao kazneno djelo, a koje je počinio maloljetnik u dobi od 12 do 16 godina, u cilju primjene mjere skrbništva

provođenje i preispitivanje mjera skrbništva

proglašavanje prestanka ili ukidanja mjera skrbništva,

odlučivanje o žalbi protiv odluka kojima se na maloljetnike koji podliježu mjeri pritvora primjenjuju disciplinske mjere.

Napomena

Nadležnost središnjih obiteljskih vijeća i vijeća za maloljetnike u pogledu pitanja skrbništva u svrhu obrazovanja i zaštite prestaje ako se bezuvjetna kazna zatvora primjenjuje u kaznenim postupcima zbog kaznenog djela koje je počinio maloljetnik u dobi od 16 do 18 godina ili ako maloljetnik napuni 18 godina prije datuma prvostupanjske odluke.

Središnja vijeća za radne sporove

(*U građanskim stvarima*) (članak 126. Zakona br. 62/2013)

pitanja koja se odnose na poništavanje i tumačenje nepravničkih instrumenata za kolektivno uređivanje uvjeta rada

pitanja proizašla iz odnosa između poslodavca i zaposlenika te odnosa uspostavljenih u svrhu sklapanja ugovora o radu

pitanja proizašla iz nesreća na radu i profesionalnih bolesti

pitanja koja se odnose na negu, bolnice, izdavanje lijekova u okviru pružanja kliničkih usluga, protetičke i ortopedске naprave te ostale usluge koje se

izvršavaju ili plaćaju kao naknada žrtvama nesreća na radu ili profesionalnih bolesti

predmeti pokrenuti radi poništavanja akata i ugovora koje su potpisala odgovorna tijela u svrhu izbjegavanja obveza koje su rezultat primjene zakonodavstva o sindikatima ili radnog zakonodavstva

pitanja proizašla iz ugovora koji se u skladu sa zakonom smatraju jednakovrijednima ugovorima o radu

pitanja proizašla iz ugovora o stažiranju

pitanja koja se odnose na radnike zaposlene u istom tijelu u vezi s pravima i obvezama koji proizlaze iz poslova koje obavljaju zajedno pri ostvarivanju radnog odnosa ili koji su rezultat nezakonitih postupaka jednog od njih tijekom ili zbog izvršavanja svojih dužnosti; u tom su slučaju za građansku odgovornost povezanu s kaznenom odgovornošću nadležni kazneni sudovi

pitanja među ustanovama za socijalno osiguranje ili koja se odnose na obiteljske naknade i korisnike u pogledu zakonskih, regulatornih ili ugovornih prava, ovlasti i obveza tih stranaka; to ne utječe na nadležnost upravnih i poreznih sudova

pitanja između sindikata i članova ili osoba koje oni predstavljaju ili na koje utječu njihove odluke u pogledu zakonskih, regulatornih ili ugovornih prava, ovlasti i obveza tih stranaka

pitanja povezana s likvidacijom i podjelom imovine ustanova za socijalno osiguranje ili sindikata kada to nije zabranjeno zakonskim odredbama

pitanja između ustanova za socijalno osiguranje i sindikata u pogledu postojanja, područja primjene ili prirode zakonskih, regulatornih ili ugovornih ovlasti ili obveza jedne od stranaka koje bi mogle utjecati na drugu

ovrhe na temelju odluka ili drugih naloga za izvršenje, pri čemu se poštuje nadležnost dodijeljena drugim sudovima

pitanja među strankama u radnom odnosu ili između jedne od tih stranaka i treće strane kao rezultat odnosa povezanih s radnim odnosom i kada se zahtjev podnosi zajedno s drugim za koji je izravno nadležan odjel za radne sporove

pitanja koja se odnose na protutužbe povezane s tužbom u skladu s onom iz prethodne točke, osim u slučaju naknade štete za koju ta povezanost nije potrebna

građanska pitanja koja se odnose na štrajk

pitanja između odbora radnika i povezanih odbora za koordinaciju, poduzeća i zaposlenika poduzeća

sva pitanja koja se odnose na nadzor zakonitosti osnivanja, statuta (uključujući njegove izmjene), funkcioniranja i prestanka djelovanja sindikata, udruženja poslodavaca i odbora radnika

druga pitanja predviđena zakonom.

(S obzirom na upravne prekršaje)

razmatranje žalbi protiv odluka upravnih tijela u upravnim postupcima koji se odnose na pitanja radnog prava i socijalnog osiguranja.

Središnja trgovačka vijeća (članak 128. Zakona br. 62/2013)

postupci u slučaju nesolventnosti i posebni postupci za sanaciju poduzeća

tužbe za proglašenje nepostojanja, ništavosti i poništenja statuta poduzeća

tužbe koje se odnose na ostvarivanje prava u poduzeću

tužbe za obustavu i poništenje odluka poduzeća

tužbe za prestanak poslovanja poduzeća

tužbe za prestanak poslovanja europskog društva s ograničenom odgovornošću

tužbe za prestanak poslovanja holding društava

tužbe iz Zakona o registru trgovačkih društava

tužbe za prestanak poslovanja kreditne institucije ili financijske korporacije

povezana pitanja, objedinjeni postupci i izvršenje odluka u tužbama i predmetima navedenima u prethodnim točkama.

prigovori na odluke koje su donijeli voditelji registra trgovačkih društava

prigovori na odluke koje su donijeli voditelji u području primjene upravnog postupka za prestanak poslovanja i likvidaciju poduzeća.

Središnja vijeća za izvršenje (*Juízos centrais de execução*) (članak 129. Zakona br. 62/2013)

postupci izvršenja u građanskim stvarima, osim nadležnosti dodijeljenih sudu za intelektualno vlasništvo, sudu za tržišno natjecanje, regulaciju i nadzor, pomorskom sudu, obiteljskim vijećima i vijećima za maloljetnike, vijećima za radne sporove i trgovačkim vijećima te postupaka izvršenja presuda kaznenih vijeća koji se, u skladu s kaznenim postupkom, ne mogu pokrenuti na građanskom sudu.

SUDOV I SA ŠIROM NADLEŽNOŠĆU

Sud za intelektualno vlasništvo (*Tribunal da propriedade intelectual*) (članak 111. Zakona br. 62/2013)

tužbe koje se odnose na autorska i povezana prava

tužbe koje se odnose na industrijsko vlasništvo

tužbe za poništenje i proglašenje ništavosti kako je predviđeno Zakonom o industrijskom vlasništvu

žalbe na odluke Nacionalnog instituta za industrijsko vlasništvo (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P.*) kojima se dodjeljuju ili odbijaju bilo koja prava industrijskog vlasništva ili koje se odnose na prijenose, dozvole ili proglašenja zastarjelosti ili koje kao predmet imaju tužbe koje utječu na prava industrijskog vlasništva. kojima se ona izmjenjuju ili ukidaju

žalbe na odluke i preispitivanje odluka – ili bilo kojih drugih mjera koje se može pravno osporiti – koje je donio Nacionalni institut za industrijsko vlasništvo (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P.*) u upravnim postupcima deklaratorne tužbe ako se predmet odnosi na imena internetskih domena

žalbe na odluke Nacionalne zaklade za znanstveno računarstvo (*Fundação para a Computação Científica Nacional*) – kao tijela odgovornog za registraciju imena u .PT domeni – kojima se registrira ime u .PT domeni, odbija njegova registracija ili se ono uklanja

tužbe ako se predmet odnosi na nazive poduzeća

žalbe na odluke Zavoda za matična i javnobilježnička pitanja (*Instituto dos Registos e do Notariado, I. P.*) o prihvatljivosti naziva poduzeća u skladu sa zakonskim pravilima u pogledu Nacionalnog registra pravnih osoba (*Registo Nacional de Pessoas Colectivas*)

tužbe ako se predmet odnosi na nepošteno tržišno natjecanje s obzirom na industrijsko vlasništvo

mjere za dobivanje i čuvanje dokaza te davanje informacija kad je to potrebno za zaštitu prava intelektualnog vlasništva i autorskih prava

povezana pitanja, objedinjeni postupci i izvršenje odluka u tužbama i žalbama navedenima u prethodnim točkama.

(Sud za tržišno natjecanje, regulaciju i nadzor) (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*) (članak 112. Zakona br. 62/2013)

žalbe, preispitivanje i izvršenje odluka, naloga i drugih mjera u upravnim postupcima koje se mogu pravno osporiti, a koje su izdala sljedeća tijela:

Tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja

Nacionalno tijelo za komunikacije

Banka Portugala

Komisija za tržište vrijednosnih papira

Regulatorno tijelo za medije

Portugalski zavod za osiguranje

druga neovisna upravna tijela s regulatornim i nadzornim funkcijama

žalba, preispitivanje i izvršenje:

odluka Tijela za zaštitu tržišnog natjecanja donesenih u upravnim postupcima kako je propisano zakonskim pravilima o tržišnom natjecanju ministarske odluke kojom se iznimno odobrava koncentracija među poduzećima zabranjena odlukom Tijela za zaštitu tržišnog natjecanja drugih odluka Tijela za zaštitu tržišnog natjecanja protiv kojih se može podnijeti žalba kako je propisano zakonskim pravilima o tržišnom natjecanju povezanih pitanja, objedinjenih postupaka i izvršenja odluka u svim žalbama, predmetima, tužbama i preispitivanjima navedenima u prethodnim točkama.

Pomorski sud (*Tribunal marítimo*) (članak 113. Zakona br. 62/2013)

naknada štete koju su prouzročili ili pretrpjeli brodovi, čamci i ostala plovila ili koja je rezultat njihove uporabe na moru, u skladu s općim zakonskim uvjetima pitanja povezana s ugovorima za gradnju, popravak i kupoprodaju brodova, čamaca i ostalih plovila pod uvjetom da su namijenjeni uporabi na moru pitanja povezana s ugovorima za pomorski prijevoz ili ugovorima za kombinirani ili multimodalni prijevoz

pitanja povezana s ugovorima za riječni ili kanalski prijevoz, u okviru granica područja nadležnosti pomorskog suda za unutarnje plovne putove te pripadajuća korita i obale kako su definirani zakonom

pitanja povezana s ugovorima za pomorsku uporabu brodova, čamaca i ostalih plovila, posebno onih za zakup i *leasing*

pitanja povezana s ugovorima za osiguranje brodova, čamaca i ostalih plovila namijenjenih za pomorsku uporabu te njihova tereta

pitanja povezana s hipotekama i založnim pravom na brodovima i čamcima te svim stvarnim jamstvima za plovila i njihov teret

posebni postupci koji se odnose na brodove, čamce i ostala plovila te njihov teret

postupci za utvrđivanje privremenih mjera za brodove, čamce i ostala plovila, njihov teret i ostalu imovinu brodova, čamaca i ostalih plovila te preliminarni

zahtjevi lučkim kapetanima za zaustavljanje odlaska imovine koja je predmet tih mjera

pitanja povezana sa zajedničkim ili posebnim havarijama, uključujući štetu nastalu na drugim plovilima namijenjenima pomorskoj uporabi

pitanja povezana s pomoći i spašavanjem na moru

pitanja povezana s ugovorima o tegljenju i pilotiranju

pitanja povezana s uklanjanjem otpada

građanska odgovornost koja proizlazi iz onečišćivanja mora i ostalih vodenih površina pod nadležnošću suda

uporaba, gubitak, otkrivanje ili prisvajanje naprava ili opreme za ribolov ili ulov morskih plodova, mekušaca ili morskih biljaka, sidara, opreme, naprava, zaliha i ostalih predmeta koji se upotrebljavaju za plovidbu ili ribolov te šteta koju su prouzročili ili pretrpjeli takvi predmeti

šteta prouzročena na imovini na pomorskom javnom dobru

vlasništvo nad istrošenom robom i predmetima iz mora ili ostatcima na podmorju ili u njemu ili koji dolaze iz kopnenih voda odnosno postoje u njima te posjedovanje takve robe, predmeta ili ostataka, ako su od pomorskog interesa

zapljene

sva opća pitanja povezana s trgovačkim pomorskim pravom

žalbe na odluke lučkog kapetana donesene u pomorskim upravnim postupcima

povezana pitanja, objedinjeni postupci i izvršenje odluka u tužbama i predmetima navedenima u prethodnim točkama.

VIŠI SUDOVI

Žalbeni sudovi (članak 67. Zakona br. 62/2013)

U drugom stupnju žalbeni sudovi imaju odjele za građanske stvari, kaznene stvari, stvari socijalne sigurnosti, stvari koje se odnose na obitelji i maloljetnike, trgovačke stvari, intelektualno vlasništvo te tržišno natjecanje, regulaciju i nadzor. Međutim, uspostava socijalnih odjela, odjela za obitelj i maloljetnike, trgovačkih odjela, odjela za intelektualno vlasništvo te odjela za tržišno natjecanje, regulaciju i nadzor ovisi o broju i složenosti predmeta.

Vrhovni sud (*Supremo Tribunal de Justiça*) (članak 47. Zakona br. 62/2013)

Na najvišoj instanci Vrhovni sud ima odjele za građanske stvari, kaznene stvari i stvari socijalne sigurnosti.

Relevantno zakonodavstvo

[Zakon o građanskom postupku](#)

[Zakon br. 62/2013](#)

[Zakon o radnim sudovima](#)

[Zakon o nesolventnosti i oporavku poduzeća](#)

Upozorenje

Informacije sadržane u ovom informativnom članku nisu obvezujuće za točku za kontakt, sudove ili druge subjekte i tijela. Potrebno je pregledati i važeće pravne tekstove te njihove naknadne izmjene.

Posljednji put ažurirano: 25/01/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.